

Европейски съюз
Европейски структурни и
инвестиционни фондове

О П Е Р А Т И В Н А П Р О Г Р А М А
“ О К О Л Н А С Р Е Д А 2 0 1 4 – 2 0 2 0 г . ”

Главна дирекция “Оперативна програма околна среда”
ope@moew.government.bg

ПРОТОКОЛ
от
ШЕСТНАДЕСЕТО ЗАСЕДАНИЕ
на
Комитета за наблюдение
на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“

18 май 2022 г.

Зала „Роял“, София Хотел Балкан, гр. София

Шестнадесетото заседание на Комитета за наблюдение на Оперативна програма “Околна среда 2014-2020 г.” (ОПОС) беше открито от **г-н Борислав Сандов – заместник-министър председател по климатични политики и министър на околната среда и водите и председател на Комитета за наблюдение.**

Министър Сандов приветства участниците и каза: „Уважаеми госпожи и господа, радвам се, че се виждаме отново. Преди два месеца бяхме заедно на петнадесето заседание на Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда“, а сега имам честта да открия шестнадесето заседание. След дългия период на неприсъствени форуми това е показателно за активната ни съвместна работа. До края на годината ще се проведат още заседания на Комитета за наблюдение, защото за всички ни е ясно, че нямаме време за губене, това е предпоследната година от програмния период за приключване на програмата. За съжаление сме наясно, че времето за някои от проектите на програмата е загубено. Миналия път беше направен отчет на актуалното състояние на целия изминал период на ОПОС 2014-2020. Проследихме етапите на изпълнение на петте основни приоритетни оси, поставихме акцент върху рисковите проекти. В продължение, днес предстои да бъде разгледан годишен доклад за изпълнението на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“ за 2021 година. На вашето внимание отново ще бъдат представени много числови данни, но трябва да кажем, че ефектът на проектите върху живота на хората е много по-важен, защото това е нашата най-важна цел, а именно, осигуряването на по-чист въздух, на по-добро управление на водните ни ресурси и отпадъците, както и подобряване и опазване на биологичното разнообразие в

страната ни за периода на следващите десетилетия. Проектите на ОПОС са необходими за опазване на околната среда и здравето на хората. Затова е много важно те да са изпълнени качествено.

Изпълнението на проекти по ОПОС за този програмен период ще продължи както през тази, така и през следващата година. Днес ще обсъдим проект на Индикативна годишна работна програма за 2022 г, както и методологии и критерии за оценка на проектни предложения по някои нови процедури. Това означава, че от страна на Министерство на околната среда и водите продължават усилията и влагането на необходимата енергия и ангажираност към най-важната ни цел, а именно, да приключим този програмен период по възможно най-добрия начин, да наваксаме всички забавяния, въпреки че времето наистина за някои неща е безвъзвратно загубено и затова се налагат определени трансформации. Изпълняването на текущите вече проекти, но също така и на проектите с нови бенефициенти, които ще получат безвъзмездно европейско финансиране по предлаганите за одобрение днес нови процедури, са включени в дневния ред. В рамките на днешното заседание в максимална степен да успеем да изпълним своите ангажименти. Оперативна програма „Околна среда“ е една от многото оперативни програми, които се изпълняват в рамките на целия Европейски съюз. България е част от Европейския съюз, който е един солидарен съюз. Неговите решения са общи и всички държави-членки разчитат една на друга. Знаете, за природата освен това няма граници, така че много от проектите, изпълнявани в съседни държави, имат пряк принос към нас и обратно, много от проектите, изпълнявани тук, имат значение за съседни държави. Важно е да направим всичко възможно да компенсираме забавянията, да ускорим процесите или да пренасочим усилията си прагматично, с оглед на изпълнение на програмата на Европейския съюз и също така на Европейския зелен пакт. В заключение, извън конкретиката на ОПОС е важно да си припомним, че загрижеността за околната среда не бива да е в центъра на вниманието само на еколозите, геолозите, хидролозите, вулканолозите и т.н. Мисията за опазване на околната среда е лична, на всеки един от нас.

С това откривам шестнадесето заседание на Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 “ и Ви пожелавам успешна работа. Нашите гости от Европейската комисия ще се включат онлайн, от разстояние. Те също желаят да поздравят форума, така че давам думата на госпожа Рейчъл Ланкри.“

Г-жа Рейчъл Ланкри, ГД "Регионална и градска политика" в Европейската комисия, каза: „Благодаря Ви много, господин заместник-министър председател по климатични политики и министър на околната среда и водите. За съжаление, знаете, че не можахме да участваме лично на срещата днес, но все пак много се радваме, че сме тук онлайн и се надяваме, че за следващото заседание ще присъстваме. Познавате ме, аз съм заместник-директор на Звеното за България, Словения и Хърватия в ГД "Регионална и градска политика и с г-н Петър Христов, програмен директор, отговарящ за ОПОС 2014- 2020 г., и г-жа Десислава Йорданова, представител на Звеното, днес сме тук. Вие знаете, че опазването на околната среда е много важно за нашия дневен ред. Ние имаме много амбициозни цели за Европейския съюз и за България и именно затова Вашата програма има такова огромно значение.

Ние ще говорим тук за проекти, които осигуряват чиста вода, чист въздух за българското население, проекти, които ще осигурят сигурна и здравословна околна среда и съответно ще бъдат полезни и за икономиката. Но, както казахме, на предишното ни заседание през месец март и, както каза току-що заместник-министър председателя по климатичните политики Борислав Сандов, Оперативната програма среща множество трудности в периода на

изпълнение. От наша гледна точка от страна на Европейската комисия тази програма се наблюдава много отблизо, на много високо ниво. Затова всички решения на ръководните органи се наблюдават изключително близко от членовете на Европейската комисия, за да видим дали наистина те се изпълняват. Имаме година и половина да довършим програмата и с огромно желание ще слушаме днешните дискусии и ще ви задавам въпроси как тези мерки могат да се подобрят и да бъдат приложени възможно най-бързо. Благодаря, господин Сандов, за всички Ваши усилия, за това, което правите Вие и Управляващият орган, и Вашият екип, за да организирате тази среща. Твърде необичайно е в двумесечен срок да имаме отново заседание, но това показва Вашата отдаденост на каузата ни и на тази програма. Виждам, че сте работили много сериозно и ние Ви поздравяваме за Вашите усилия, които Вие сте положили и продължавате да правите, за да може програмата да бъде изпълнена. Днес искаме да видим, че наистина се правят усилия, за да се ускори прилагането на Оперативната програма. Ние следим, разбира се, и пресата в България и за нас е много трудно като наблюдатели в Комитета да оправдаем загуби по програмата. И за нас е много важно, че днес се събираме, за да поемем заедно отговорността и да видим всеки какво може да направи. Приветствам всички ви на това заседание. Много благодаря за Вашето внимание и очаквам с нетърпение дискусиите днес.

Министър Сандов благодари на **г-жа Ланкри** и каза: “Колеги, тъй като имам заседание на Министерски съвет и първо четене на законопроект в Народното събрание по ресорен в МОСВ закон по наказателна процедура заради липса на хармонизация с европейското законодателство, трябва да се върна малко по-късно тук за да продължа с Вас. Междувременно **г-жа Мария Ачкова, заместник-министър на МОСВ и ресорен за Оперативна програма „Околна среда“** и **г-жа Галина Симеонова, и.д. главен директор на ГД ОПОС** ще водят заседанието вместо мен. Пожелавам ви спорна и успешна работа!“.

В допълнение към думите на министър Сандов, **г-жа Симеонова** благодари на партньорите от мониторинговия комитет за времето, което ще отделят, за да бъдат взети важни решения и отбеляза факта, че форумът се прави скоро след срещата през март, което показва, че има нужда от бързи действия. „Смятаме, че заедно можем да постигнем това, което Европейската комисия очаква от нас. Мотивирани сме. Екипът знае, че има възможности. Остава да дадем възможности и на бъдещите ни бенефициенти, за което днес ще бъдем ползотворни“, каза тя.

Премина се към 1-ва точка от днешното заседание „Проект на дневен ред на заседанието“ – за обсъждане и одобряване. **Г-жа Симеонова** информира за две предложения от страна на Генерална дирекция „Регионална политика“ в ЕК, които да бъдат включени в дневния ред: отчет за изпълнението на комуникационната стратегия на ОПОС и за финансовите инструменти по време на програмния период. Тя изчете дневния ред и го предложи за гласуване:

1. Годишен доклад за изпълнението на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. (ОПОС 2014- 2020 г.) за 2021 г.
2. Отчет на Годишен план за действие за 2021 г. в изпълнение на Националната комуникационна стратегия 2014 – 2020 г.
3. Представяне на изпълнението на финансовите инструменти по ОПОС 2014-2020 г.
4. Проект на изменение на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“.

5. Обсъждане и гласуване на проект на решение за увеличаване на максималната стойност на проектите по процедура BG16M1OP002-5.003 „Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух“ по приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ на ОПОС 2014-2020 г. за бенефициентите Смолян, Видин, Монтана и Димитровград.
6. Представяне на извършените оценки на Оперативна програма „Околна среда“ от 2019 и 2020 г.
7. Проект на Индикативна годишна работна програма (ИГРП) на Оперативна програма „Околна среда 2014- 2020 г.“ за 2022 г.
8. Проект на методология и критерии за оценка на новите проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Подобряване на природозащитното състояние на степни природни местообитания чрез закупуване на земи“.
9. Проект на методология и критерии за оценка на проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Разширяване на системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на ниво LAU и модернизация на СРПО на органите на изпълнителната власт“.
10. Проект на методология и критерии за оценка на проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“.

Комитетът за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ одобри единодушно предложението за дневен ред и се пристъпи към първа точка за обсъждане и одобряване: **Годишен доклад за изпълнението на Оперативна програма „Околна среда“**. Информацията съдържа обобщение на информацията от регулярния Годишен доклад за 2021 г. Много от данните повтарят тези от месец март 2022 г., но са надградени с информация за случилото се през следващите два месеца. От 2014 до 2021 г. с натрупване са подписани 340 договора на обща стойност 1,86 млрд. евро. Към края на 2021 г. изплатеният ресурс е 843 млн. евро, което е 49%. Към днешна дата ресурсът, разплатен към края на април е с 4,5% над тези 49%. Сертифицирани от Европейската комисия са над 755 млн. евро - около 44% от бюджета на програмата. В началото на годината със съдействието на Европейската комисия е преодолян риск от загуба на средства за 2021 г., свързан с процедури, които все още се обжалват и по които не може да стартира реално изпълнение. В края на месец март 2022 г. е получено решение, с което тези средства са изведени от рисковата група.

През 2021 г. са обявени две нови процедури: „Изграждане на ВиК инфраструктура в Столична община“, завършила с подписан договор, и „Подобряване на природозащитно състояние на природни местообитания-2“, с последен подписан договор тази година, като изпълнителите са оптимистични, че ще успеят да изпълнят задълженията си в срока с допустимост на разходите.

По отношение на финансовите инструменти **г-жа Симеонова** припомни за финансово споразумение от 2018 г., с ангажименти към приоритетна ос „Води“. До края на 2021 г. са договорени заеми към финансовия посредник, избран от Фонда на фондовете, Европейска банка за възстановяване и развитие и ВиК операторите, на обща стойност около 15 млн. евро.

От останалите 18 млн. евро на разположение на финансовия инструмент от първия транш, преведен от ОПОС, има остатък, за който се обследват възможности за пренасочване и изпълнение чрез други проекти. „По споразумението за ос „Отпадъци“, имаше предоставен аванс по разработен финансов инструмент, който не беше използван от нито един от бенефициентите на ОПОС и прекратихме мандата за управление. Ресурсът беше насочен към други проекти в рамките на 2021 г. за рекултивации на депа, включени в наказателната процедура, за която МОСВ пое ангажимент да бъде затворена преди прилагане на реална осъдителна санкция“, каза тя.

Беше представено и изпълнението към 2021 г. на ПО 1 „Води“: от общо 17 обявени процедури за периода 2014 - 2021 г. са сключени 42 договора на стойност от 1,05 млрд. лв. В изпълнение са 26 проекта. „Това са тежки и дълги за изпълнение инфраструктурни обекти, които водят до най-голямото забавяне в цялостното изпълнение на програмата“, подчерта ръководителят на Управляващия орган. Беше съобщена информация за проведена работна среща с 14 ВиК оператори, бенефициенти по ОПОС. По настояване на УО техните екипи за управление изработиха екшън планове за техническо и финансово изпълнение, като беше апелирано да стартират строителни дейности с оглед настъпване на предстоящия най-благоприятен за строителни дейности сезон пролет - лято. „Въпреки ценовата криза се надяваме в края на 2022 г. да отчетем много по-добро изпълнение на тези тежки инфраструктурни проекти и през 2023 г. да финализираме успешно с тях“, заяви **г-жа Симеонова**. Приключилите проекти са 12, още 4 са физически изпълнени, очаква се документалното им приключване. Декларираните разходи от бенефициентите към настоящия момент са почти 440 млн. лв., верифицирани са 375 млн. лв., но с предстоящия сертификат до края на май 2022 г., се очаква пълна сертификация на средствата.

Към края на 2021 г. са постигнати 192 000 допълнителен брой лица с подобро водоснабдяване, в изпълнение на част „Нови водопроводи“, изградени в инфраструктурните водопроводни проекти. По отношение на пречистване на отпадъчните води, допълнителни 425 000 екв. жители са с подобрен достъп до пречистване на води. За товара на замърсяване, който се събира и третира в съответствие с приложимото законодателство, са включени допълнително 245 000 екв. жители. Изградени и рехабилитирани са 14 пречиствателни станции. Разработени са 15 стратегически документа, необходими за работата на дирекция „Управление на водите“ в МОСВ. Изпълнителна агенция по околна среда и водите докладва 173 водни тела с подобрен мониторинг на химичното състояние в резултат на изпълнен проект.

По отношение на изпълнението по ПО „Отпадъци“, от 2014 до 2021 г. се докладват 9 обявени процедури за близо 370 млн. евро, които са над бюджета на процедурата. Беше разяснено, че това е подход, който Оперативна програма „Околна среда“ винаги е прилагала и чрез който се предоставя възможност там, където има проекти, които не могат да се справят с реалното изпълнение, да има одобрени други проекти с реална възможност за изпълнение, чрез които да бъде усвоен предоставения финансов ресурс. Фокусът е върху изграждането на допълнителен капацитет за рециклиране и разделно събиране, което е визията на Европейския съюз. Целта е да бъде осигурена възможност за намаляване до минимум депонирането и повишаване на разделното събиране и третирането на отпадъци, с оглед тяхното рециклиране.

Бяха отчетени 125 сключени договора за над 330 млн. евро и 82 проекта в изпълнение. Основната част са с бенефициенти общини, има и демонстрационни проекти с неправителствени организации. По всички проекти е докладвано изпълнение. Не повече от 3 проекта са със забава заради неприключили тръжни процедури. Приключени са 27 проекта и още 16 проекта са физически изпълнен, предстои тяхното окончателно отчитане.

Декларираните разходи на бенефициентите са около 120 млн. евро, верифицирани са 140 млн. евро. Разликата идва от предварително разплатени аванси по проекти, които очакваме да стартират изпълнение. В периода от 31.12.2021 г. до днешна дата са верифицирани още 9 777 384 евро. Осигуреният допълнителен капацитет за рециклиране е над 68 000 тона за година, 23 са рекултивирани депа, предмет на процедурата за нарушение на правото на ЕС. В края на май е приключила техническата рекултивация на общо 43 депа, остават още 11.

В рамките на презентацията беше представено и изпълненото по ПО „Биоразнообразие“ от 2014 до 2021 г.: обявени са 22 процедури за над 75 млн. евро, сключени 92 договора за 63 млн. евро, 72 от проектите са в изпълнение. Беше отбелязано, че спецификата на тези проекти е, че те се изпълняват почти до последния възможен етап на изпълнение през 2023 г. поради това, че местообитанията, които трябва да бъдат интервенирани и видовете, върху които трябва да окаже въздействие, трябва да преминават през много сезони, за да може да има устойчивост от извършените интервенции. Отчетени бяха 18 приключили проекта към края на 2021 г. и още 2 физически в началото на 2022 г. Деклариран разходи на бенефициентите - почти 24 млн. евро, верифицирани към настоящия момент – почти 18 млн. От началото на 2022 г. са верифицирани още 4 млн. евро. „През 2022 г. в сравнение с 2021 г. е показателно сравнението, че за първите 4 месеца на 2022 г. са верифицирани и разплатени 117 млн. лв. За същия период на 2021 г. сумата е била 35 млн. лв.“, подчерта **г-жа Симеонова**.

Тя представи и отчет по ПО „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“, където от стартиране на Програмата са обявени 6 процедури за над 84 млн. евро, 17 сключени договори за близо 67 млн. евро. В процес на изпълнение са 8 проекта, приключили са 8 и 1 физически е изпълнен. Деклариран разходи от бенефициенти - над 38 млн. евро, верифицирани – 34 млн. евро. За първите 4 месеца на 2022 г. по Оста са верифицирани допълнителни 2,5 млн. евро. Допълнителни 145 000 жители се ползват от мерките на защита от потенциален риск от наводнение към края на 2021 г. Намалването на районите със значителен потенциален риск от наводнение, в които населението няма готовност за адекватна реакция са подписани 4 договора, от които 2 са напълно изпълнени, а 2 имат готовност да приключат към края на 2022 г. Финализират документално изпълнение и Акт 16, за да могат да въведат изградените съоръжения в експлоатация. Беше отчетено намаление на населението в риск от свлачища със 17 000 души. Укрепените свлачища са 12 хектара.

По отношение на ПО „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ се докладва, че от 2014 до 2021 г. са обявени 5 процедури за 319 млн. евро, сключени са 42 договора за 318 млн. евро, 23 проекта са в процес на изпълнение, 19 са приключени. Декларираните разходи от бенефициенти са 80 млн. евро, а верифицираните са 158 млн. евро. В периода от 31.12.2021 г. до момента са верифицирани още 20 802 129 евро. Тук също беше пояснено, че разлика между декларираните и верифицираните идва от разплатени аванси, които са разплатени към общините бенефициенти, които очакват доставка на подвижен състав на трамваи, тролеи и електро автобуси, тъй като това са условия за стартирането на самото производство на подвижния състав от фирмите производители в Европа. „Така че очакваме доставки от октомври до средата на 2023 г. Всички производители към настоящия момент са потвърдили на своите възложители, че ще могат да произведат и доставят оборудването, за което са разплатени и съответните аванси от страна на Оперативна програма „Околна среда““, каза **ръководителят на УО**.

Относно нивото на изпълнение на основните показатели, целевата стойност е над 3 милиона жители да бъдат обхванати от мерките за намаляване на количествата на фини прахови частици (ФПЧ) и азотни оксиди, но отчет ще бъде направен след приключване на 8 проекта на общини. По думите на **г-жа Симеонова** проектите се изпълняват добре, дори в днешния дневен ред е включена точка за завишаване бюджетите на 4 от бенефициентите поради интерес и заявления от граждани. Направени са срещи с всеки от бенефициентите и се очаква максимално изпълнение на проектите.

Относно ПО „Техническа помощ“, обявени са две процедури за почти 48 млн. евро, издадени са 22 заповеди за БФП, към момента се изпълняват 8 бюджетни линии, обезпечавачи заплащания за анализи, правни и финансови консултантски дейности, вкл. и Комитета за наблюдение. Приключени са 14 бюджетни линии, с верифицирани и сертифицирани 100% разходи. Към момента са верифицирани почти 28 млн. евро.

Място в презентацията беше отделено за предизвикателствата пред ОПОС на базата на допълнителни анализи и срещи с бенефициенти. Като основно предизвикателство бе изтъкнато забавянето в подготовката и обявяване на обществените поръчки за голяма част от дейностите по проектите, както и многократни обжалвания в продължение на години, което рефлектира негативно върху Програмата. Налице са и забавяния по административни и технически причини, за които са взети мерки със съдействието на министерствата на регионалното развитие и благоустройството, на земеделието и на транспорта.

Беше разяснено, че в първите четири месеца ръководството на МОСВ и УО са положили големи усилия да бъдат отстранени голяма част от тези административни и технически пречки.

Сред рисковите проекти беше открит този на Столична община, който е ключов проект, както за програмата, така и за Столична община. Беше изразено съжаление, че въпреки усилените разговори със Столична община от началото на годината, както от страна на ръководството на министерството, така и от страна на Управляващия орган, продължава невъзможността за избор на изпълнител. Към настоящия период отново поради жалби на вече потвърдено решение, което отново може да бъде обжалвано, но този път по информация на УО, не само от страна на изпълнителите, но и от страна на Столична община, което навежда Управляващия орган и ръководството на Министерство на околната среда на мисълта, че действително или Столична община не осъзнава важността на реализацията на този проект и краткия срок, който трябва да спазва, или наистина там няма желание това да се случи, поради което се отчита този проект като рисков. Това ще се отрази върху неизпълнение на индикатор за програмата, което пък вече води до финансова корекция на ниво приоритетна ос „Отпадъци“, което е извън възможностите на УО да бъде saniрано. УО няма правомощия да прекрати изпълнението на проекта, тъй като той е одобрен от Европейската комисия. Отговорността е в рамките на бенефициента, който беше призован за отговорно отношение и взимане на навременни решения, поради оставащия кратък срок за изпълнение.

Сред предизвикателствата във ВиК сектора тя спомена промененият подход за финансиране в сравнение с предходния програмен период, когато бенефициенти бяха общините, но изтъкна, че ВиК дружествата са преодолели по-слабата си административна подготовка и изказа благодарност към общините и МРРБ за съдействието им за преодоляване на проблеми с устройствени процедури. Откри проект на ВиК – Бургас - единственият за момента голям проект, който предстои да бъде финално одобрен през 2023 г. от Европейската комисия. „Големият риск е разработването на целите за зоните по „Натура“, в които ще има инфраструктурна интервенция. Едва в началото на 2023 г. ще можем да определим цялостния

обхват, който да покажем на ЕК за одобрение. С фазиране на проекта през новия програмен период той ще може да бъде изпълнен на 100%“, смята ръководителят на УО.

За ПО „Отпадъци“ риск носи заводът в София за оползотворяване на РДФ, както и 4 проекта, които все още са на етап избор на изпълнител, с обжалвания пред Върховен административен съд. На бенефициентите са дадени детайлни указания за оставащите възможности, преработени са графици за изпълнение, тъй като проектите не могат да бъдат фазирани. Беше отбелязан съществуващ риск да останат разходи за изпълнение след декември 2023 г. Всеки един от бенефициентите е напълно наясно с този риск и за невъзможността тези проекти да бъдат фазирани. Изразена е висока мотивация от страна на бенефициентите да изпълнят в максимална степен проектите, за да не се допускат разходи от общинските бюджети, с изпълнение на финални дейности извън срока на допустимост.

Като рискови в ПО 3 „Биоразнообразие“ бяха открити два проекта: за анализи и проучване на местообитанията по Директивата за местообитание и Директивата за птиците, изпълняван от Изпълнителната агенция, който е с 55 % изпълнение, а резултатите му трябва да бъдат докладвани на ЕК, и „Натура в Черно море“, обвързан с голям обем дейности в морска акватория, които предвид войната в Украйна може да е опасно да бъдат извършени. Предстои ръководството на МОСВ съвместно с Министерството на отбраната и ЕК да вземат решение дали ще може изпълнителите да влязат през лятото на 2022 г. в акваторията на Черно море за изпълнение на дейности по проекта.

По Приоритетна ос 4 се отчита нисък процент изпълнение на индикатора – 5,3% от броя жители, които се ползват от мерки за защита от наводнения, но се търсят възможности за максимално изпълнение. При укрепване на свлачища изпълнението на индикатора е 15%, което може да се подобри чрез изпълнение на проекта, разделен между община Своге и Агенция „Пътна инфраструктура“. И по двата индикатора Управляващият орган се надява в края на годината да са налице доста по-добри резултати.

Предизвикателство в Приоритетна ос 5 „Въздух“ е проектът на община Горна Оряховица, с по-късен старт от останалите седем бенефициенти и оттам с известно закъснение в изпълнението. Бенефициентът декларира готовност за пълно изпълнение в рамките на 2023 г. За преодоляване на предизвикателствата се оказва натиск от страна на УО към бенефициентите, засилен е текущият контрол с междинни и извънредни проверки.

След приключване на презентацията за изпълнението на ОПОС 2014-2020 г. се дава думата за дискусии и коментари.

Думата взе **г-жа Рейчъл Ланкри**, която благодари за представянето на Годишния доклад за изпълнение на Оперативна програма „Околна среда 2014- 2020 г.“ за 2021 г. , както и за представянето на актуална информация за Програмата към настоящия момент, предвид факта, че годишният доклад обхваща изпълнението до м. декември 2021 г. Тя отбеляза, че това е много добра практика за представяне на информацията, свързана с годишното отчитане по изпълнение на оперативната програма, като се дава актуална информация и към настоящия момент - месец май 2022 г. **Г- жа Ланкри** посочи, че предвид крайните срокове за изпълнение на оперативната програма, залегнали в европейското законодателство, прието от Съвета на ЕС и Европейския парламент, следва да се отчете напредъка по изпълнение на Програмата и изказа благодарности, че УО посочва предизвикателствата и затрудненията при изпълнението ѝ, така че със съвместна работа с партньорите да може да се успее в оставащия срок.

Представителят на ЕК информира, че също са получили проект на Годишния доклад за изпълнение на ОПОС 2014- 2020 г. за 2021 г. и са предоставили обратна информация на екипа на УО. Тя отбеляза: „Едно от нещата, които бихме искали да кажем за тази обратна

връзка е добрата практика от миналата година на Управляващият орган, че в допълнение на техническия доклад е представено Резюме за гражданите във формат, който ние приветстваме, тъй като е ориентиран към представяне на проекти по Програмата за цялото българско население. Изключително харесваме начина, по който представяте информация на населението и харесваме това, което правите. Искаме да използвате този начин на представяне и тази година.“

Г- жа Ланкри отбеляза, че в резултат на обсъждането на Годишния доклад за изпълнение на ОПОС 2014- 2020 г. за 2021 г. от състава на КН, всякакви допълнителни коментари, които се отразят в доклада ще бъдат изпратени отново до представителите на ЕК, за да може да бъде осигурена плавна процедура по разглеждането му, последващо одобрение и благодарни за предоставената възможност да се изкаже.

Г-жа Симеонова потвърди, че тази практика продължава и през настоящата година, като получените миналата седмица бележки и коментари от Европейската комисия са отразени в доклада, както ще бъдат отразени и евентуални допълнения от Комитета за наблюдение.

В дискусиата се включи и заместник-министърът на ОСВ **г-жа Мария Ачкова**, която каза: „Уважаеми членове на Комитета за наблюдение, уважаеми гости, представители на Европейската комисия, искам да благодаря на директора на Главно дирекция „Оперативна програма „Околна среда““ за това ,че ни представи един подробен, един честен и един смел доклад, защото, както виждате, във финалната фаза на програмния период пред програмата има доста предизвикателства. Има проблеми, които ние сме заварили, които сме взели в ръце, които сме идентифицирали и сега оттук нататък идва втората част на днешния комитет, който беше заложен по план и продължение на предишния Комитет за наблюдение, който проведохме през месец март. Ние ще представим пред Вас нашите възгледи, нашите опити да доведем програмата до един успешен край и се надявам, че и с Ваша помощ, тъй като твърдо сме убедени, че с партньорството и на нашите партньори и представители на обществеността ще вземем най-добрите решения. Това ще подпомогне нас и наистина ще извършим полезни за природата и успешни за финансовото приключване на програмата дейности.

Думата поиска **доц. д-р Борислав Великов** – представител на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). Той благодари за доброто представяне на програмата и попита: „По какъв начин някои от тези дейности, които представляват предизвикателства, биха могли да се финансират, първо, и второ, доколко ограниченият административен капацитет, макар и добър, не предполага известно забавяне на разработката на оперативната програма за 2021-2027 г., защото и по тази оперативна програма, която е със срок 2014-2020 г., в началото имаше известен бавен период на започване. И оттам към края се налага едно спринтиране на някои от участниците в този спринт – може би са преуморени от разстоянието, което вече са изминали. Така че по какъв начин се извършва плавният преход към следващия период на Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.? Там като че ли се натрупва също известно закъснение, но който е малко по-встрани като че ли от този хубав доклад, но все пак е важно да придобие, и обществеността може би се интересува, как върви там работата, как се справяте? Натрупва ли се закъснение, което после накрая ще трябва да борим с напъни?“

Ръководителят на УО благодари за зададените въпроси и информира, че има забавяне при всички оперативни програми в програмирането на новия период. Шести драфт на Програма „Околна среда“ е изпратен на Европейската комисия за неофициален технически преглед през февруари 2022 г., а през март са получени финални корекции, като само една тема по приоритет „Отпадъци“ още се дискутира. Напълно затворени са и финализирани

преговори за новата програма по приоритет „Въздух“, „Води“, „Биоразнообразие“ и „Рискове“. Вероятно до края на м. май тя ще бъде финализирана, след което ще се пристъпи към процедура за събиране на тематичната работна група. Положителна екологична оценка от МОСВ на извършения доклад за оценка на съответствието на проекта на програмата и положителна оценка на анализ за ненанасяне на значими щети с мерките, предвидени през новия програмен период, са представени на Европейската комисия. След одобрение от Министерския съвет всички документи може да бъдат представени официално на Европейската комисия и да започне да тече срокът за одобрение на новата програма. Беше изразено предположение, че това ще се случи през м. септември т.г. **Тя** изрази съжаление, че това се случва през 2022 г. като поясни, че: „можело е да се случи и през 2021 г., „но тя беше доста турбулентна с две служебни правителства, едно редовно, което се включи в края на годината и на стратегическо ниво е било взето решение в Министерство на околната среда през миналата година, че това е тежко решение и следва да бъде взето от редовно правителство и не са пристъпили през миналата година към финализиране на разговорите с Европейската комисия. Може би е било правилно решение, защото наистина сега екипът на ръководството на МОСВ успя да сложи финалните щрихи на тази оперативна програма с визията, която тя следва да има през следващите седем до осем години в периода на изпълнение.“

„По отношение на проектите, които ще имат преход в следващия програмен период, те са основно от ПО „Води“. „Колегите от МРРБ, от ВиК Холдинга и самите ВиК оператори разбират отговорността на техните действия. Отсега започна провеждането на разговори с бъдещите ни бенефициенти да използват периода на одобрение на Програмата за подготовка на проектни предложения“, **каза г-жа Симеонова.**

Г-жа Рейчъл Ланкри, ГД "Регионална и градска политика" в Европейската комисия взе думата, за да допълни и потвърди, че Европейската комисия и българските институции работят много усилено за да разрешат посочените от УО предизвикателства. **Тя** изрази готовност за финализиране на договореностите, за да може да се стартира следващия програмен период. Във връзка със забавянията, свързани с настоящия програмен период и които са във фокуса на днешното заседание, г- жа Ланкри отбеляза, че: „Както вече казахме и както вие осъзнавате, останали са налични финансови средства, за които няма възможност да се прехвърлят по някакъв начин извън програмен период 2014- 2020 г. с отлагане на крайните срокове, както и няма законова възможност тези срокове да бъдат удължени. Както отбеляза вицепремиера по климатичните политики, ние трябва да работим усилено по тези въпроси в последните месеци и да видим как могат да се оползотворят наличните финансови средства. В изнесената презентация бяха представени някои от тези начини, като наддоговарянето и фазирането на проекти при определени възможности. Ние сме убедени, че Управляващият орган обсъжда текущо тези възможности. Другото нещо, което искам да отбележа е, че не става въпрос само за финализиране на преговорите и приемането на програмите за следващия програмен период, но ние трябва да видим какви са поуките, които са извлечени на база на предишния програмен период, трябва да видим какво е състоянието на административния капацитет. Поради тази причина за България и за другите държави-членки към настоящия момент се разработва Пътна карта за укрепване на административния капацитет, чрез която да се окаже помощ на централно ниво, на ниво Управляващ орган и на ниво бенефициенти. По този начин не би следвало да се вижда този феномен на силно ускоряване на процесите в края на програмата, както вече беше и споменато. Така че ние наистина искаме да ви насърчим да извлечете съответните поуки от периода 2014-2020 г. и да видите по какъв начин трябва да бъде организирана структурата за изпълнение, за да може да се извършват плавно дейностите през новия програмен период.“

Г-жа Симеонова изрази съгласие и потвърди, че пътна карта за повишаване на административния капацитет се разработва на национално ниво, като УО на ОПОС се е включил активно. Оперативна програма „Околна среда“ е от първите, които ще променят подхода си за новия програмен период: бенефициентите ще са наясно при откриване на процедурите, че проектните им предложения ще получават БФП след приключени процедури за избори на изпълнители, така че реалното изпълнение на проектите да стартира максимално бързо.

След изчерпване на въпросите се преминава към гласуване на следното решение:

КН на ОПОС 2014- 2020 г. одобрява годишен доклад за изпълнението на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ за 2021 г. и дава мандат на Управляващия орган при необходимост да отразява становища в хода на процедурата по одобрение от ЕК, както и да изпрати уведомление за същото до състава на КН на ОПОС 2014- 2020 г.

Членовете на Комитета за наблюдение бяха помолени да гласуват с „за“ „против“ или „въздържал се“. С мнозинството от членове, присъстващи в залата решението беше прието.

Започва разглеждането на точка 2 от дневния ред: **Отчет на Годишен план за действие за 2021 г. в изпълнение на Националната комуникационна стратегия 2014 – 2020 г.** „Осведомяване на широката общественост имаме дългосрочни позитивни практики. Оперативна програма „Околна среда“ се стреми да бъде максимално открита. Няма ден, в който да нямаме публикация за нещо, което се е случвало по някакъв проект или да не отговаряме на писма на граждани от различни общини, на неправителствени организации за това, какво се случва с програмата и с ресурса, който тя управлява“, подчерта г-жа Симеонова. Тя информира за проведените образователни кампании „Зелена олимпиада“ и „УЧА СЕ“, като отбеляза, че разработените по последната видео клипове са на разположение на преподаватели, които ползват интернет платформата за часовете им по биология, природознание, човек и природата и др. Също така тя изрази мнението си, че разпространението на знания за природата във Фейсбук, Инстаграм и Тик-ток е правилен подход, тъй като това са важни теми и мястото им е навсякъде, където обществото може да получи тази информация. Участниците в Комитета за наблюдение бяха информирани, че през 2021 г. са проведени обучения за 61 представители на бенефициентите, като получената обратна връзка чрез анкетни карти отчита 83 % удовлетвореност. След проведено национално представително социологическо проучване са отчетени 80 % ниво на обществена осведоменост за ОПОС, като Оперативна програма „Околна среда“ е най-разпознаваема сред останалите програми.

На вниманието на присъстващите беше представен кратък видео клип на тема „Водата като ресурс“, насочен към един от най-важните компоненти на околната среда приоритетна ос 1 "Води“, част от образователно-информационната кампания на ОПОС, разработена съвместно с интернет платформа „УЧА.СЕ“.

След представяне на краткото видео, **Ръководителя на УО на ОПОС** продължи, че през 2021 г. са проведени 61 броя дистанционни и присъствени обучения, насочени изцяло към практическа ориентация в подкрепа на бенефициенти по програмата. Посочи също, че се отчита 83% удовлетвореност от страна на обучените, изчислена на база попълнени анкетни карти от тяхна страна, което бележи ползата от обученията и продължаване на организирането им.

Беше разяснено, че на онлайн платформата Eufunds, се публикуват редовно новини, обществени обсъждания, изпълнение на индикативни годишни работни програми,

информация за процедури и снимки и др., предоставени, както като информация от комуникационните стратегии на всеки един от проектите, така и от бенефициентите по програмата. Тя отбеляза също, че платформа е свързана с ИСУН, където може да се получи публичната информация, достъпна за всеки. Гражданите могат да следят данните за напредъка на изпълнението на оперативна програма „Околна среда“, както през ИСУН, така и чрез преки запитвания до управляващия орган.

В заключение беше отбелязано, че резултатите от Национално представено социологическо проучване от Агенция „ЕСТАТ“, възложено от страна на оперативната програма за измерване на нивото на осведоменост на гражданите за ОПОС, показват 80% разпознаваемост на Оперативна програма „Околна среда“, сред населението. Всеки, който чуе наименованието, свързва програмата с компонентите на околната среда и с инфраструктурните проекти, които се изпълняват в рамките на нейната дейност. В тази връзка се счита, че това е изключително добра оценка, тъй като на ниво „програма“, ОПОС 2014-2020 г. е с най-високо ниво на разпознаваемост измежду всички оперативни програми.

Г-жа Симеонова благодари за вниманието и даде думата на **г-жа Рейчъл Ланкри - представител на ЕК**, която благодари за представянето и включването на тази точка в дневния ред по молба на ЕК. Тя отбеляза, че публичността на оперативната програма не е само законово изискване, но публичността има много съществена роля, предвид факта че говорим за средства, които са на всички европейски данъкоплатци. **Г-жа Ланкри** каза: „Вие се справяте много добре, имате 80% разпознаваемост на оперативната програма. Една от причините за включване на тази точка в дневния ред е проведено скорошно изследване, в което българските граждани дават 35% положителни отговори на въпроса дали Европа предоставя финансови средства на техните региони и градове. В Европейския съюз средното ниво е 41% и в този смисъл България показва по-слаби резултати. Може би това е свързано с трудностите на програмата. Разбира се, оперативната програма има и много успехи. Тази бележка е не само към Управляващия орган, но и към всички членове на Комитета за наблюдение да я отнесат към организациите и институциите, които представляват, към своите приятели и семейство. 80% разпознаваемост на оперативната програма е добре, 90 % или 95 % ще е още по -добре, така че България да може да надхвърли средния процент разпознаваемост за Европейския съюз, относно ползите, които предоставя ЕС в регионите и градовете. Продължавайте така със сериозната работа, която вършите.“

Ръководителят на УО на ОПОС, благодари на **г-жа Рейчъл Ланкри** и заяви, че спрямо отминалите две епидемични години, в които всички комуникативни дейности по комуникация и информация са се осъществявали онлайн, се надява за оставащите две години от настоящия програмен период, да няма подобни пречки и се премине към провеждане на присъствени срещи и организиране на повече публични събития. Тя потвърди, че по отношение на разпознаваемостта, оперативната програма се справя добре, както и че се работи в посока повишаване процента по отношение на информираността на обществото. Изрази надежда за постигане на добри резултати и в това направление, като уточни, че в края на програмния период предстои да бъдат докладвани основно резултати от изпълнението на програмата, които лесно се разбират от обществото, като ще бъдат предприети действия за информираност на населението до края на 2022 г. и през цялата 2023 година.

Тя благодари и предложи, че ако няма други въпроси заседанието на КН може да премине към следваща точка от дневния ред: **Представяне на изпълнението на финансовите инструменти по ОПОС 2014-2020 г.**, като поясни, че финансовите инструменти по ОПОС 2014-2020 г. са разработени и управлявани от страна на Фонда на фондовете. За целта даде

думата на **господин Димитър Черкезов, представител на Фонд „Мениджър на финансовите инструменти в Република България“**, за да направи презентация разработена от тяхна страна.

Г-н Черкезов поздрави присъстващите и благодари на **г-жа Симеонова** за възможността Фонда на фондовете да представи напредъка при изпълнението на финансовите инструменти по оперативната програма. Той посочи, че е добре Комитетът за наблюдение да има тази информация и да е в час с хубавото и лошото, което се случва при изпълнението на тази форма на подкрепа по оперативната програма, както във връзка с напредъка на програмата за годините 2014-2020, така и във връзка с „научените уроци“, които сега е моментът да бъдат отчетени и да се вземат предвид при подготовката на новата програма в сектор „Околна среда“ за периода 2021-2027 година.

По същество беше представено, че финансови инструменти по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. са планирани за подкрепа на потенциални крайни получатели в приоритетна ос 1 "Води" и в приоритетна ос 2 „Отпадъци“.

Финансовият инструмент в приоритетна ос 1 "Води" е структуриран с цел да осигури възможност на ВиК операторите да осигурят планираното собствено участие във финансирането на инфраструктурните проекти, които са финансирани в мажоритарна степен между 85% и 90% със средства от безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 1 „Води“.

Ресурсът, който е планиран за финансови инструменти по тази приоритетна ос се базира на предварителна оценка за прилагане на финансови инструменти по програмата, както и на анализ „Разходи и ползи“ по всеки един проект на базата на регионалните прединвестиционни проучвания, които са осъществени за идентифициране на инфраструктурните мерки във всеки един район.

Допустимите крайни получатели по финансови инструменти по тази приоритетна ос са единствено и само консолидирани ВиК оператори, аналогично на изискването за безвъзмездна финансова помощ по тази ос.

Инструментът е структуриран под формата на два финансови продукта. Единият е предназначен за предоставянето на заеми на ВиК оператори, при които една част от средствата се финансира от оперативната програма, а в друга част от средствата, е привлечено допълнително частно съфинансиране.

Фонд „Мениджър на финансови инструменти в България“ изпълнява този финансов инструмент на базата на споразумение, което са подписали с Европейската банка за възстановяване и развитие. Те са техен партньор в изпълнението на този финансов инструмент. Така в тези заеми, една част от парите идват от програмата, а друга част са средства, които предоставя Европейската банка за възстановяване и развитие.

Вторият финансов продукт е свързан с гаранция, която се предоставя отново обезпечена със средства от програмата и със средства на Европейската банка за възстановяване и развитие на търговски банки в България, които желаят да финансират инфраструктурните проекти на ВиК операторите. Целта на финансовия инструмент е наред с другото да се привлече допълнително частно финансиране към подкрепата от Европейския съюз и от националното съфинансиране по програмата, така че да се максимизира размерът на инвестициите в рамките на тази приоритетна ос.

Г-н Черкезов отбеляза, че до настоящия момент Европейската банка за възстановяване и развитие е подписала пет мащабни договора за кредит с пет ВиК оператори - Русе, Смолян, Стара Загора, Враца и Бургас. Общата стойност на кредитното финансиране, което тези ВиК

оператори ще получат на базата на финансовия инструмент е 34,3 млн. евро, от които 14,85 млн. евро са средства от оперативната програма и допълнително привлечено съфинансиране в размер на 19.45 млн. евро средства на ЕБВР.

До настоящия момент са разплатени 2,8 млн. евро по сключените договори за заем, като обърна внимание, че усвояването на средствата по договорите за кредит се извършва в хода на изпълнението на строително-монтажните работи по мащабните проекти, които са финансирани с безвъзмездна помощ. Усвояването на кредита, зависи от темпа на изпълнение на строителните работи, които ВиК операторите управляват на база на проведените обществени поръчки, тъй като във всяко едно плащане към изпълнителите на договори за строително-монтажни работи една част от финансирането се осигурява от финансовия инструмент. Там, където напредъкът по строителството върви по-бързо, има и повече усвоени средства. Където се бавят самите дейности по обществените поръчки и избор на изпълнители, темпа върви по-бавно.

На база на разплатените средства до момента е постигнат лостов ефект от 2.12, като се очаква до края на изпълнението на тези пет договора за заем, лостовият ефект да бъде 2. Подчерта, че това е повече от планираната цел по финансовия инструмент за привличане на допълнителни средства, тъй като в петте споменати кредита, парите от програмата са по-малко от допълнително привлеченото частно съфинансиране, което показва, максимизиране ползата от европейските средства.

Той отбеляза, че наред с тези пет заема, в момента се работи по осигуряване на финансирането на други четири ВиК оператори - Шумен, Пловдив, Сливен и Перник, които все още не са осигурили необходимото собствено участие за финансиране на проектите, които изграждат на база на подкрепата на оперативната програма.

Общият размер на необходимото съфинансиране за тези четири консолидирани ВиК оператори възлиза на приблизително 38 млн. евро, като усилията са насочени от една страна към намиране на адекватен подход за финансиране на тези ВиК оператори, на база споразумението с Европейската банка за възстановяване и развитие, но и подготовка на други механизми за финансиране на част от тези ВиК оператори на база други финансови посредници. Добави също, че представените четири ВиК оператори са със сравнително по-неблагоприятно финансово състояние и перспективите да намерят финансиране от свободния финансов пазар, не са много големи.

След това, бяха представени ВиК оператори, опериращи в Ямбол, Видин, Кърджали, Силистра и Варна, като отбеляза, че една част от тях са получили кредити от търговски банки, а другата част са получили кредити от фонд „Флаг“.

Г-н Черкезов обърна внимание, че ресурсът, който е бил предвиден първоначално за финансови инструменти по приоритетна ос 1 „Води“, няма да бъде инвестиран напълно, на база осигуреното от свободния финансов пазар финансиране, на посочените ВиК оператори, както и на базата на това, че проектът на ВиК Бургас е на практика разделен на две части поради затрудненията, свързани с инфраструктурните мерки в защитените зони, което редуцира необходимото съфинансиране през финансов инструмент и поради начина на изпълнение на проекта на Столична община.

В този смисъл и чрез съвместна работа между Фонд на фондовете и Управляващия орган на ОПОС се обсъждат решения за инвестиране на свободния ресурс за финансови инструменти. Тази дискусия се провежда и с участието на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, като водеща институция, отговорна за ВиК сектора в България и с българския ВиК Холдинг. Той спомена, че до момента е идентифициран добър потенциал

за реализация на проекти, свързани с финансиране на мерки за енергийна ефективност и изграждане на възобновяеми енергийни източници за ВиК оператори.

Подчерта отново, че става въпрос за консолидирани ВиК оператори, които са допустими крайни получатели по смисъла на оперативната програма, както и че мярката изглежда доста подходяща и в контекста на цените на електроенергията и на енергоносителите като цяло, в настоящия момент.

Втората възможност, която също се обсъжда и изглежда перспективна, е за кредитно финансиране на инфраструктурни мерки, за допустими ВиК оператори, отново консолидирани, които по една или друга причина са останали извън обхвата на финансирането по административния договор за безвъзмездна финансова помощ.

След приключване на подхода за финансиране на ВиК операторите Шумен, Сливен, Перник и Пловдив, окончателно ще бъде ясно какъв е ресурсът, който би могъл да се инвестира по тези алтернативни подходи.

Презентацията беше продължена с финансовия инструмент на приоритетна ос 2 „Отпадъци“, структуриран на базата подписано финансово споразумение между „Фонд на фондовете“ и Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г. с бюджет от 268 млн. евро. Пояснено беше, че са направени дейности, свързани със структуриране и пласиране на ресурса, включително пазарно проучване по отношение на нагласите на крайните получатели и финансиращите институции, за реализация на такъв тип проекти. Подготвена е и обявена цялостна процедура за набиране на проектни предложения, като са получени заявления с искания за кредити от страна на потенциални крайни получатели, както и от страна на заинтересовани банкови институции, тъй като инструментът е бил структуриран отново по начин, по който една част от финансирането е следвало да бъде предоставено от банки, за да бъде привлечен частен ресурс паралелно с ресурса на оперативната програма.

Беше отбелязано, че получените заявления с искане за кредит са били предоставени за разглеждане и съгласуване на Управляващия орган, но не са били одобрени, по отношение на допустимост на дейностите. Обърна внимание, че твърде тесния обхват на допустимите дейности и рестриктивното тълкуване на някои от текстовете на оперативната програма, очертават един от проблемите, за който трябва да се положат усилия, да не се допуска отново в следващата програма. Той изрази мнение, че е имало напълно допустими проекти, но за съжаление, са останали без финансиране.

Г-н Черкезов информира, че в резултат на тези причини, средствата предвидени за финансови инструменти по приоритетна ос 2 „Отпадъци“, са били пренасочени за други допустими дейности в рамките на същата ос, така че с тях да се подпомогнат усилията на България, във връзка с процедурата по нарушение правото на ЕС по дело

№ С-145/ 14.

В края на презентацията се обобщиха с няколко думи „научените уроци“ по отношение на финансовите инструменти в програма „Околна среда“, главно в контекста на подготовката, на ПОС 2021-2027 г. Изразеното мнение е, че програмата следва да бъде структурирана по начин, по който дейностите, допустими за подкрепа с финансови инструменти, да се структурират по възможно най-гъвкав начин, така че да не се допускат излишни ограничения, които не са базирани на изисквания на правото на Европейския съюз или на националното законодателство, за да бъде максимално гъвкаво и опростено прилагането на финансови инструменти по програмата.

Обърна се внимание, че финансовите инструменти са механизъм, с който се финансират дейности и проекти, имащи потенциал да генерират приходи, такива, които имат жизнеспособност на инвестицията и в този смисъл следва да се подходи гъвкаво, ако искаме наистина тази форма на подкрепа да намери място по-широко и в инвестициите в сектор „Околна среда“.

Г-н Черкезов продължи, че на следващо място е идентифицирана необходимост от прилагане на подкрепа за оборотни средства, особено такава, която е свързана с реализацията на основната инфраструктурна мярка, която се подкрепя по съответния проект.

Припомни, че има място за допълнителни мерки за укрепване на оперативния и финансов капацитет на част от ВиК операторите, с оглед изграждане на подходяща експертиза за управление и за структуриране на инвестиции с финансови инструменти.

На последно място отбеляза, че „следва да се избягва „канибализация“ на финансовите инструменти от грантовите пари, тоест да не се структурират схеми за безвъзмездна финансова дейност за същите дейности и за същите бенефициенти и крайни получатели, както за грантови схеми по програма, тъй като това води до съвсем естествено пренасочване на интереса на общините и на останалите крайни получатели към безвъзмездната помощ за сметка на финансовия инструмент“

Г-н Черкезов добави, че всички дейности, които имат потенциал да генерират приходи, следва да се финансират и чрез финансови инструменти, и чрез подходяща форма на комбинирано финансиране, благодари за вниманието и посочи, че остава на разположение, при наличие на въпроси.

Ръководителят на УО на ОПОС, благодари на г-н Черкезов и даде думата на **г-жа Ланкри**. Тя каза, че би желала да обърна внимание на поуките. Използва възможността да благодари за актуалната информация, свързана с финансовите инструменти, които са част от оперативната програма. Г- жа Ланкри отбеляза: „Европейската комисия е напълно съгласна, че бъдещото структуриране на финансови инструменти трябва да стъпи на тези поуки, като тези инструменти посредством предварителната оценка трябва да бъдат проектирани така посредством, че да попълнят пазарните празнини, така че това е много важно да се отбележи. Но мисля, че трябва да бъдем внимателни, когато говорим за гъвкавост по принцип. Разбира се, инструментите трябва да бъдат проектирани така, че да функционират при пазарни условия, но в крайна сметка те са един механизъм за подпомагане изпълнението на програмата. Така че когато говорим за гъвкавост и за допустимост, не трябва да пропускаме и обстоятелството, че те трябва да преследват реализация на целите, заложен в програмата. Това е предизвикателство, което следва да се подчертае. Аз считам, че Управляващият орган е направил всичко възможно за постигане на този баланс. Това следва да се поддържа като линия на поведение и в бъдеще, особено когато говорим за проекти с капацитет за икономии и за генериране на приходи. Разбира се, не трябва да се използват публични средства за финансиране на финансови инструменти, ако частният сектор може да ги предостави. Искам да ви благодаря за повдигнатите въпроси. Те са много важни. Също така е много важно да се отчетат всички съображения, свързани с тях.“

Г-жа Симеонова, благодари на **г-жа Ланкри** и коментира, че когато се програмират новите приоритети на ПОС 2021-2027 г., ще бъдат взети предвид „научените уроци“ и рисковете за формиране на нови грешки при вече започващия нов програмен период.

Думата беше дадена на **г-н Калин Каменов - кмет на община Враца и председател на Регионален съвет за развитие на Северозападен район**, който пожела да вземе отношение по темата свързана с финансовите инструменти. Той отбеляза: „Много ми хареса

заклучението за допуснатите пропуски и грешки, защото аз смятам, че умните хора ще си поправят грешките, а глупавите ги повтарят. За това адмирации, че все пак имаше и такъв анализ“

Г-н Каменов обърна внимание върху два акцента по отношение на приоритетна ос 2 „Отпадъци“ и на приоритетна ос 1 „Води“.

Първо, по отношение на приоритетна ос 2 „Отпадъци“, той коментира, че прави впечатление на всички, как навсякъде в страната има нерегламентирани разтоварища или сметища. Отбеляза, че виновни за тези ситуации, обикновено са кметовете, които биват санкционирани, независимо от коментара на г-жа Ланкри, че това е тежест, за която би трябвало и частният бизнес да може да оперира дейност по отношение на управление и рециклиране на строителните материали и отпадъци. Изрази съжаление, че юридическите лица не се глобяват или са единични случаи, че използват нерегламентирано сметище и разтоварище. Отбеляза, че обикновено глобите са за общините, тоест за всички, които плащат своите данъци там, където живеят. Той сподели, че недоумява защо не се позволява, продължаване на процедурата за подкрепа на проекти по отношение на доставка на оборудване, съоръжения и техника за подготовка на повторна употреба на строителни материали. В страната ще продължи да има строителни разтоварища и сметища повсеместно и навсякъде, ако не се установят предприятия, които да ги преработват, рециклират или разделят.

По отношение на ос "Води“, той даде пример с проектите, които в момента се изпълняват от ВиК операторите. Към настоящия момент, проектът „Интегриран проект за воден цикъл на гр. Враца – II-фаза“ напредва сравнително бързо и много добре. Той предположи, че ще е един от първите проекти, които ще приключат, независимо че общината не е от най-добрите примери за ВиК проекти, изпълнявани през годините, заради забавеното изпълнение на приключил вече воден проект, свързан с бенефициент община Враца - най-дълго изпълнявания проект в България.

В тази връзка, той коментира важен пропуск в програмния период 2007-2013 г., както и в настоящия, че от голямо значение е оперативната програма да допусне цялостното възстановяване на инфраструктурата, там където се полага нов водопровод или канализация. Отбеляза, че на този етап програмата позволява финансиране само и единствено за траншейно възстановяване на участъка, който в рамките на две до три години пропада, поради техническата причина, че няма здрава основа, за която да се захване запечатването.

Той даде за пример Програмата за развитие на селските райони, която позволява цялостно възстановяване на инфраструктурата и коментира разликата между малките и големите населени места, където са правени ВиК проекти и предложи този пропуск да бъде отстранен в програмен период 2021-2027 г., както при възможност и наличие на свободен финансов ресурс и в настоящия период 2014-2020 г.

В заключение добави, че от проекти, целящи подобряване на ВиК структурата в страната, впоследствие се нарушава и устойчивостта на инфраструктурни участъци, изградени с общински или държавни средства.

Ръководителят на УО, благодари на кмета на община Враца, потвърждавайки, че водния цикъл на община Враца е най-дълго изпълнявания фазиран проект от предходия програмен период, който е приключил едва през настоящата програма 2014-2020 г., но отбеляза и напредъка по отношение на „Интегриран проект за воден цикъл на гр. Враца – II-фаза“.

Допуснато е финансиране, само за траншейното възстановяване на участъците с изградена вътрешна инфраструктура по приоритетна ос 1 „Води“, като уточни, че ресурсът, който Европейската комисия формира и дава на разположение в Оперативна програма „Околна среда“ е за опазване и разумно ползване, възстановяване и най-важното, намаляване на натиска върху компонента на околната среда - вода. С оглед на това задълженията на оперативната програма са свързани с отвеждане на отпадъчните води, пречистването им и доставката на чиста вода до домакинствата, всичко останало е добавка към основния компонент. Беше отбелязано, че съвместно с Оперативна програма „Региони в растеж“ се работи в насока за едновременно процедиране на проекти за възстановяване на цялостната инфраструктура и по двете програми.

В заключение, **Г-жа Симеонова** каза: „че ще бъдат предприети действия в новия програмен период да се допусне финансиране за цялостно вътрешно и външно инфраструктурно възстановяване“. Обърна внимание, че ще се изисква добре мотивирани обосновки и строг контрол.

По отношение на релокация на мярката добави че:” към настоящия момент ресурсът, който е в риск, остава същият, но се налага да бъде преразпределен, по различен начин поради две причини: По първоначални отчети индексацията за всички инфраструктурни проекти е в рамките на около 40 млн. лв. След проведени дискусии и финансов анализ от всички бенефициенти на програмата и техните изпълнители, както и променящите се пазарни цени на терен, беше установено, че необходимите средства за индексация на всички инфраструктурни проекти ще достигнат малко над 100 милиона, което рязко намаля ресурса, за релокиране в нови мерки”.

В допълнение добави, че е възложено допълнително да се структурира и ресурс, който да стои на разположение за Механизма CARE, който е в подпомагане на украинските бежанци на територията на страната. „Предвидени са мерки в новия програмен период през третото тримесечие на тази година, по ос „Отпадъци“ да бъдат отворени процедури за такъв тип инсталации за предварително третиране и разделно събиране на отпадъци в това число и за строителни отпадъци”.

След това тя премина към следваща точка от дневния ред: **Проект на изменение на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“**, като представи презентация с предложение за изменение на оперативната програма.

Информира, че са идентифицирани пари в риск, обясни че това са суми от проекти, които в рамките на изпълнението си няма да могат да изпълнят дейностите и средствата ще бъдат пренасочени към други бенефициенти. В рамките на изменението на програмата, беше предложено и да се актуализира и финансовото разпределение по оси както следва:

По отношение на предлаганите промени, по приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ беше предложено включване на нова дейност за залесяване във и извън мрежата по „Натура“. Необходимостта от изменение на програмата е на основание, че към настоящия момент държавните предприятия, които са структури в Министерството на земеделието, не са допустим бенефициент. Необходимо е да бъдат допуснати като бенефициенти. Също така предложи да се изключи индикатор за изпълнение площ от територия на мрежата „Натура 2000“ с изградена управленска инфраструктура, тъй като не е прието законодателство, с което да се регламентира действието на органите за управление на зоните по „Натура“.

По отношение на Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска“, беше предложено разширяване с нова дейност „*Разширяване на системата за ранно*

предупреждение и оповестяване на населението на ниво LAU и модернизация на СРПО на органите на изпълнителната власт“ с нов бъдещ бенефициент специализирана дирекция „Комуникационни и информационни системи“ към Министерство на вътрешните работи. Финансовият ресурс в риск в рамките на тази приоритетна ос, беше предложено да се пренасочи в същата ос към нов бенефициент, който има структурата и капацитета в рамките на оставащия програмен период да извърши необходимите дейности за изпълнение на проектно предложение.

Беше представена важноста на системата на ниво държава, която към настоящия момент е изградена в 11 области, включващи 116 общини, но е изградена преди повече от 45 години, като в новия програмен период ще бъде доизградена и напълно модернизирана същата система, но в оставащите около 130 общини. Системата предупреждава за всичко от наводнения, земетресения и химична авария, като ще бъде допълнена със сигнали, касаещи наводнения и други рискове, така че да бъде в още по-голяма полза за обществото.

В допълнение изказа надежда това да бъде финалното изменение на програмата и с тази релокация да се приключи програмния период.

Думата беше дадена на **г-жа Ланкри**, която благодари и отбеляза, че се надява това да е наистина последното значително изменение на оперативната програма. Тя напомни, че представеното изменение на програмата е по същество, но на по-късен етап през годината трябва да се отрази и в индикаторите, отчитайки направените промени в програмата и отчитайки факта, че има процедури и инструменти, чието изпълнение не е напълно сигурно, например относно проекта за отпадъците на гр. София, който вече бе споменат по-рано. Тези неща също следва да бъдат разгледани на по-късен етап. **Г-жа Ланкри** посочи, че Управляващият орган се ползва с пълна подкрепа от ЕК и ще предоставят съвет, когато времето наближи. Тя отправи една техническа бележка: когато се предложи изменението на програмата на гласуване в днешното заседание, УО да поиска мандат да се отразяват технически коментари на ЕК в резултат на прегледа на някои технически моменти в изменението, в случай на необходимост.

Г-жа Симеонова благодари на Рейчъл и информира членовете на Комитета за наблюдение, че предложенията са предварително изпратени на комисията, която разглежда техническите детайли и как точно да ги дефинират в рамките на финалния документ. Каза: „приемаме предложението и в рамките на предложението за гласуване сме включили възможност Комитет за наблюдение да даде мандати, както по одобрение на предложените промени, така и възможност за финални коментари и включване на финалните решения на Европейската комисия в изменената програма“.

Поясни, че по отношение на индикаторите, Управляващия орган предвижда още едно заседание на Комитета за наблюдение до края на тази година, чиято основна точка ще бъде преглед на всички индикатори и какво е постигнато до края на 2022 г. И добави че, бележката на Рейчъл е взета предвид и в последното тримесечие на тази година ще има специална информация към Комитета за наблюдение на ниво индикатори по цялата оперативна програма.

Тя предложи за гласуване следното решение: **Комитетът за наблюдение на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ одобрява предложеното изменение на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ и дава мандат на Управляващия орган при необходимост да отразява становища и коментари до одобрение на изменението на оперативната програма от Европейската комисия, както и да изпрати уведомление за същото до състава на Комитета за наблюдение след неговото одобрение.**

Членовете на Комитета за наблюдение бяха помолени да гласуват с „за“ „против“ или „въздържал се“. С мнозинството от членове, присъстващи в залата **решението беше прието.**

Благодари за участието и премина към 5 точка от дневния ред: **Обсъждане и гласуване на проект на решение за увеличаване на максималната стойност на проектите по процедура BG16M1OP002-5.003 „Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух“ по приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ на ОПОС 2014- 2020 г. за бенефициентите Смолян, Видин, Монтана и Димитровград.**

Ръководителят на УО представи кратка презентация за процедурата и за бенефициентите, като разясни, че процедурата се изпълнява успешно на два етапа. Бенефициентите в първия етап трябва да извършат анализ каква е информираността и желанието на гражданите да се включат в тази процедура. Получени са заявления от домакинства, които желаят да подменят старите си уреди на твърдо гориво с нови отоплителни уреди. По време на изпълнението на втория етап, когато е реалната подмяна на уредите, бенефициентите: Бургас, Видин, Горна Оряховица, Димитровград, Монтана, Пловдив, Смолян и Столична община, се движат добре с малко изключение от страна на Горна Оряховица, поради по-късното си включване. Общият размер на безвъзмездната помощ за цялата процедура е 119 829 872 лв.

Допълни, че е направен финансов анализ, който показва генериране на икономия от Кохезионния фонд. Тези средства следва да бъдат преразпределени в същата ос и в същия фонд. Обясни, че е направено запитване за заявен интерес въз основа на допълнително набрани заявления за подмяна на старите отоплителни уреди. Получена е информация от 4 общини, както следва: Община Видин има допълнителни 700 заявления, за които е необходимо увеличение с 3 336 051 лв., община Димитровград - 1 789 заявления, необходимо е увеличение с около 4 400 000 лв, община Монтана има допълнителни 300 заявления в резервен списък, което изисква увеличение с над 1 млн. лв., община Смолян има 270 заявления, което биха могли да покрият с допълнително увеличаване на бюджета си в размер на почти 1 200 000 лв. Обобща, че в рамките на тази получена информация е направен допълнителен анализ за увеличаване на ресурса, с около 16 361 340 лв.

Думата беше дадена на **г-жа Рейчъл Ланкри.**

Г-жа Ланкри благодари и приветства предложеното удължаване на тази мярка и отбеляза, че УО се справя много добре по отношение на Приоритетна ос 5, което има директно влияние върху целите на програмата и получаването на осезаеми резултати от изпълнението им.

Г-жа Симеонова благодари на г-жа Ланкри и предложи за гласуване следните решения:

1. Комитетът за наблюдение на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ одобрява увеличаване на общия размер на безвъзмездната финансова помощ по процедура „Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух“ на 129 824 051.28 лв., от които сред Кохезионния фонд в размер на 110 350 443.59 лв. и национално съфинансиране в размер на 19 473 607.69 лв.

Членовете на Комитета за наблюдение бяха помолени да гласуват с „за“ „против“ или „въздържал се“. С мнозинството от членовете **решението беше прието, след което предложи за гласуване и следното решение:**

2. Комитетът за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда“ одобрява увеличаване на максималната стойност на проектите по процедура „Мерки за

подобряване качеството на атмосферния въздух“ по приоритетна ос „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ на оперативната програма за бенефициентите Смолян, Видин, Монтана и Димитровград.

Членовете на Комитета за наблюдение бяха помолени да гласуват с „за“ „против“ или „въздържал се“. С мнозинството от членовете **решението беше прието.**

Г-жа Симеонова премина към следваща точка от сесията: **Представяне на извършените оценки на Оперативна програма „Околна среда“ от 2019 и 2020 г.**, като обърна внимание, че се възстановява комуникацията и информацията от последните две години и каза че „През 2019 г. е стартирано изпълнение на оценки на програмата, които са били възложени на външен изпълнител, фирмата, която сега ще презентира своите анализи от проведените оценки върху програмата през 2019 и 2020 г. Информацията от проведените оценки е била на разположение на Управляващия орган през 2020 – 2021 година. Предприети са действия за по-голяма част, като над 90% от отправените препоръки, вече са отработени. През лятото на 2022 г. ние отново ще възложим стартирането на финалната оценка за изпълнението на програмата, за която ще ви информираме веднага, след като тя приключи в началото на 2023 г.“ и даде думата на думата на **г-жа Ирена Владимирова**, представител на фирмата, която е извършила оценката.

Г-жа Владимирова се обърна към членове на Комитета за наблюдение и благодари за отправената покана да представи информация за оценките, които се осъществяват в рамките на Оперативна програма „Околна среда“. Тя информира че договарят е сключен 2019 г. с Консорциум „ЕКОСТИЛ“, като в него влизат две компании: „Екорис“ и „Бинконсултинг“ с продължителност до 2024 г. и се изпълнява на етапи, по компоненти. Подчерта, че: „Към момента са осъществени оценките по три от компонентите, както следва:

Първият компонент е: Оценка на напредъка на изпълнението на всички приоритетни оси, без приоритетна ос „Въздух“, за която е направена специфична отделна тематична оценка. След това е компонент 4: Оценка на прилагането на оперативната програма чрез подхода, водена от общностите, местно развитие.

Както вече беше споменато, тези оценки са осъществени през 2019 и 2020 г. предстои възлагане на последния компонент от договора. Това е: Оценка на въздействието на оперативната програма, т. к. оценката на въздействието има за цел да определи ефектите от изпълнението на проектите, съответно този компонент беше оставен за най-накрая, когато по-голяма част от проектите са приключили. Разбираме от Управляващия орган, че предстои таква възлагане през лятото на тази година“.

Представи какви са подходите и методите, с които се осъществяват оценките, като за всяка оценка по отделния компонент се изработва отделно оценителна матрица, през встъпителният етап се уточнява с Управляващия орган обхвата на оценката, методите за оценка, за набиране на данни и анализ. Допълни, че оценките се извършват съгласно План за оценка на оперативна програма „Околна среда“, който е част от стратегическата рамка за планиране на изпълнението на оценки по оперативната програма.

Г-жа Владимирова каза че: “Основните изводи от осъществените три оценки е, че стратегическият подход в секторите като цяло отговаря на нуждите и допринася за целите на националните секторни и стратегически документи, като в отделните оси в някои случаи има възможност и за по-добро фокусиране на подкрепата. По отношение на самото изпълнение, насоките за кандидатстване са с добро качество, като сътрудничеството и комуникацията с Управляващия орган е добра. Това, което получихме като обратна връзка от бенефициентите е, че те не изпитват особени затруднения в това отношение. По отношение на мониторинга

сме идентифицирали възможности за подобрения най-вече по специфициране на индикаторите за това, какво как се мери, така че да се получи обща информация, общо разбиране от всички заинтересовани страни и да се отчитат хомогенно индикаторите, а в същото време и за необходимост от набиране на допълнителни данни и допълнителни индикатори по някои от процедурите и интервенциите, по които считаме, че индикаторите, които са заложили в програмата не дават възможност в цялост да се отрази това, което е свършено и постигнато. Такъв пресен пример в момента ни е набирането на информация за ефектите от изпълнението на инфраструктурните проекти в областта на водите.

По отношение на приоритетна ос „Води“ намираме за уместен стратегическия подход, като по отношение на инфраструктурните проекти за ВиК операторите смятаме, че регионалният подход е подходящ. И това, че е отворена възможността за финансиране на съпътстващи дейности, като водоснабдителна инфраструктура, управление на утайките, създава се по-добра възможност за устойчивост на изцяло изградена инфраструктура и работата на ВиК операторите.

По отношение на подобряване на оценката на състоянието на водите, подкрепата за мониторинг на водите е уместна, отговаря на национални нужди и на препоръки и изисквания на европейски регламенти, но към датата на предоставяне на подкрепа тези нужди не са били достатъчно конкретно уточнени, което като цяло се е отразило на програмирането“.

Г-жа Владимирова препоръча да се работи по-хомогенно при предоставянето на подкрепата по двете приоритети оси, които касаят „Води“ - приоритетна ос 1 и приоритетна ос 4, специално по отношение на мониторинг на водите. Уточни, че препоръката в голяма степен е отразена и в подготовката на плановете за управление на речни басейни и плановете за управление на риска от наводнение, като се осъществяват интегрирано.

По отношение на приоритетна ос „Отпадъци“, стратегическият подход има принос към управление на битовите отпадъци, но мерките са недостатъчно амбициозни в сравнение с целите на националния стратегически документ в тази област. Разширяването на ПО „Отпадъци“ към рециклиране на битови отпадъци, различни от биоразградимите, се смята за уместно и отговарящо на нуждите. Препоръчани са информационни кампании и работа с гражданите, тъй като наличието само на инфраструктура за третиране на отпадъците не е достатъчно за постигане на целите.

По ПО 3 „Биоразнообразие“ стратегическият подход отговаря на целите на национално ниво. Отправени са препоръки за подкрепа на мерки, които да бъдат осъществени от местни инициативни групи в рамките на подхода за водене от местните общности и развитие, да не продължава прилагането на хоризонтални мерки, заради липсата на знания и опит в МИГ за консервационни мерки. Предложено е на Управляващия орган през следващия програмен период да разшири обхвата на мерките към „Биологичното разнообразие“ и към „Отпадъци“.

По ПО 4 „Наводнения и свлачища“ е отчетен слаб интерес от общините, поради липса на капацитет, затова на УО се препоръчва в следващия програмен период да бъде разширен обхватът на допустимите бенефициенти към други организации със задължения да стопанисват водоеми. В областта на геозащитните дейности регистрират необходимост от допълване на регистъра на свлачищата с площи, застрашени от ерозия и абразия и въвеждане на нови методи за наблюдение.

В ПО 5 „Въздух“ се очаква подмяната на отоплителни устройства на твърдо гориво да има добър ефект, но мерките за разработване/ актуализиране на общинските плановете за КАВ са с малка добавена стойност, заради различните възможности на общините да разработват такива документи и липсата на гаранции, че залагането на мерки в плановете не във всички

случаи води до реално изпълнение и реален ефект. Препоръчали сме предприемане на стратегически подход и приоритизиране на мерките по общини и РОУКАВ за финансиране в следващата оперативна програма, като се финансират мерки, които имат ясен ефект върху подобряване качеството на въздуха.

По ПО „Техническа помощ“ се прави извод, че финансираните дейности отговарят на нуждите на УО.

С това презентацията завършва и председателят на заседанието дава думата за коментари.

Думата взе **г-жа Рейчъл Ланкри** в Европейската комисия взе думата и благодари за представената информация относно извършените оценки по оперативната програма. Тя отбеляза, че от гледна точка на ЕК извършването на оценките е много съществено, защото представят информация за постигнатите успехи и за неуспехите, с които програмата се сблъсква в хода на изпълнението ѝ. Така че поуките в хода на извършваните оценки следва да бъдат напълно анализирани, за да може да се ползват през новия програмен период. След това г-жа Ланкри посочи, че: „При представяне на новата програма, говорейки от гледна точка натрупания повече от 20- годишен опит в тази област, форматът на Комитета за наблюдение не е най-подходящ за интерактивна дискусия с включване от всички заинтересовани страни относно извършваните оценки по програмата. Поради тази причина, ние поощряваме УО да организира специално събитие, като се привлекат и поканят всички заинтересовани страни и да се представят резултатите от оценките и бъдещите оценки, както и да се обсъдят въпросите, свързани с тях (какво работи и не работи, защо и др.). Такава дискусия може да се организира и по-неформално, така че заинтересованите страни да имат възможност да представят своите виждания. Такива събития са организирани по други оперативни програми и в други страни от ЕС и са много полезни поради информативния им характер и възможността да се съберат всички партньори на програмата. Бих искала да отбележа, че е от голямо значение, резултатите от извършените оценки да се направят достояние на широката общественост.“

Г-жа Симеонова информира, че при разработката на новата програма освен заседание на тематичната работна група, която после се трансформира в Комитет за наблюдение на ПОС 2021-2027 ще има допълнително събитие за дискусии за новата програма и поуки и научени уроци от старата, както и че всички презентации ще бъдат достъпни на интернет страницата. Благодарни за присъствието в сутрешната сесия .

Следобедната сесия започва с представяне на **Проект на Индикативна годишна работна програма (ИГРП) на Оперативна програма „Околна среда 2014- 2020 г.“ за 2022 г.** От Главна дирекция „Регионална политика“ в Европейската комисия е обърнато внимание, че предвиденото обявяване на процедурите за залесяване и изкупуване на местообитанията на понто-сарматски степи през трето тримесечие на 2022 г. ще остави по-малко време за изпълнение на проектите, затова срокът е коригиран на края на второ тримесечие. Добавен е и текст в процедурата за залесяване, че ще бъдат допустими партньори неправителствени организации, които в партньорство с бенефициентите държавни предприятия ще могат да правят обща комуникационна кампания, предвид важността на информираността на обществото за мерките за българските гори. Извън тези корекции, проектът на Индикативна годишна работна програма е този, който е изпратен на членовете.

Думата взе **г-жа Рейчъл Ланкри**, която изрази подкрепата на Европейската комисия за обявяването на тези процедури, целящи да се ускори използването на оставащите финансови средства по програмата. **Г- жа Ланкри** обърна внимание, че са обезпокоени поради натрупаното забавяне в изпълнението на оперативната програма и поради това обстоятелство

приветстват предложените промени с оглед обявяване на процедурите през второ тримесечие на 2022 г. Тя акцентира върху необходимостта от бърз напредък по процедурите, за да е възможно изпълнението на дейностите в заложените срокове, както и съдействието на УО с бенефициентите по тези процедури. Г-жа Ланкри заяви, че разчита и на членовете на КН, които са запознати и работят и комуникират активно по изпълнението на предвидените мерки.

Поради липса на други желаещи за дискусия тя благодари на г-жа Ланкри и предложи за гласуване следното решение: **Комитет за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. съгласува Индикативна годишна работна програма на Оперативна програма „Околна среда“ за 2022 година.**

Членовете на Комитета за наблюдение бяха помолени да гласуват с „за“ „против“ или „въздържал се“. С мнозинството от членовете **решението беше прието.**

След което се премина към следваща точка от дневния ред, като с кратки презентации се представиха новите процедури, включени в Индикативната годишна работна програма за 2022 година.

Първо беше представен **Проект на методология и критерии за оценка на новите проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Подобряване на природозащитното състояние на степни природни местообитания чрез закупуване на земи“.**

„Тук визираме изцяло понто-сарматските степи - това природно местообитание, което към настоящия момент, голяма част от терените, които са в това местообитание, са частна собственост. Целта на процедурата е опазване на приоритетното местообитание. Чрез нея ще се допринесе за изпълнение на решението на Съда на Европейската комисия и предприемането на спешни действия ще даде положителен сигнал на Комисията, че държавата е осъзнала своите отговорности“, коментира **г-жа Симеонова**. Предвиденият бюджет е 13 430 000 лв., бенефициентът е РИОСВ – Варна, с достатъчно административен и оперативен капацитет. Процедурата е пилотна, дейността ще продължи и в новия програмен период. Допустими дейности са изготвянето на анализи и проучвания, осигуряване на юридическа експертиза, подготовка на акт за публична държавна собственост, консултиране на заинтересованите страни. Предвидено е да бъдат финансирани и дейности за лицензирани оценители, които ще изготвят пазарни оценки за имотите. Последната дейност е финансиране на дейностите за покупко-продажба на имотите и последващото им актуване като публична държавна собственост в полза на държавата.

Процедурата ще действа само за имоти в естествения си вид, попадащи в защитената територия на комплекс „Калиакра“: незастроени, урегулирани, поземлени земи, пътища, ливади, мери, частна собственост на физически или юридически лица, с покритие на местообитанието върху площта на имота минимум 95%. „Класирането на заявленията следва да става на база на цена на единица площ, от най-евтините в посока към най-скъпите, в зависимост от това, какво е предложено от оценката, но никога по-високо от предложената пазарна оценка от независимия оценител“, каза **г-жа Симеонова**. Тя представя и недопустимите имоти: публична, частна, държавна, общинска собственост, горски фонд, земеделски територии с характеристики на гора, по смисъла на Закона за горите, придобити със сделка с неправомерна или несъвместима с вътрешния пазар държавна помощ и др., като уточнява, че по-голямо детайлизиране ще има в насоките, които предстои да бъдат разработени.

Думата все **г-жа Катерина Раковска от ВВФ – „Световен фонд за дивата природа“, България**, която изказа радостта си, че процедурата е включена в програмата. **Тя** изложи

мнението си, че успехът на процедурата зависи от желанието на хората да си продават имотите. „Затова беше и нашето предложение в становището ни да се разшири обхватът на процедурата, включително с имоти с понто-сарматски степи извън защитена зона „Калиакра“, като това нещо се обяви и в началото и се наберат предложения, а не се изчаква първо да се изчерпат за защитената зона” каза г-жа Раковска.

Г-жа Симеонова потвърди, че УО също е с разбирането, че трябва да има обхватност и възможност колкото се може повече имоти да бъдат изкупени. Тя информира, че на база на постъпили множество запитвания на заинтересовани граждани и адвокати, представляващи групи от граждани, може да се предположи, че финансовият ресурс на процедурата дори няма да бъде достатъчен за имотите, попадащи в комплекс „Калиакра“, защитена зона 573. Възможностите за разширяване на обхвата ще бъдат разгледани след като се види броят на заявленията и пазарните оценки.

Зам.-министър Ачкова напомни, че „доколкото за първи път се прави такъв тип процедура, в момента и ние не сме много уверени в това, което виждаме. Отбеляза, че работим с данни, които постъпват от гражданите като инициатива и с едни средни пазарни стойности, за които имаме информация, без да са правени все още истински пазарни оценки, така че в момента ресурсът показва, че е много минимален шансът да останат пари, за да излезем извън това защитено местообитание, но в новия програмен период ще влезем и в другите зони“.

Г-жа Рейчъл Ланкри отбелязала няколко коментара в същата посока. Потребността и важността на тази мярка е голяма, но процедурите свързани с изкупуването на земи са много сложни и зависещи от много обстоятелства. Възможно е да има обжалвания, съдебни спорове. Необходимо в време за уведомяване на всички заинтересовани страни, подготовка на договори и други действия свързани с процедурите по изкупуване на земите. Оцени високата добавената стойност на тази мярка, но сподели извести съображения свързани с оставащия срок за изпълнение от 18 месеца. **Г-жа Ланкри** обърна внимание, че трябва да бъдат предвидени и резервни варианти, ако има неуسوени средства във връзка с тази мярка поради трудностите, които спомена. **Тя** подчерта, че Европейската комисия очаква обратна връзка, за процедурата за всички технически трудности, които биха могли да възникнат и УО на ОПОС следва да се справи.

Ръководителят на УО на ОПОС благодари на госпожа Ланкри и изрази уверение, УО ще бъде в тесен контакт и на разположение на Комисията за всякакъв вид технически детайли по време на изпълнението. **Обърна** внимание, че УО също е изразил притеснения, свързани с времевия период при изготвянето на предложението за стартиране на тази мярка, но имайки предвид крайния период на наказателната процедура, която действа, както и поетите от преди две години ангажименти от страна на министерството, че тази мярка ще бъде реализирана, високите обществени очаквания, решението на ръководството на МОСВ е еднозначно, че този риск може да бъде контролиран с бенефициент, който е в рамките на министерството и с общи усилия рисковете могат да бъдат минимизирани, и проектът да бъде доведен до успешен край.

Тя отчете необходимостта от една добра информационна кампания на място, чрез която да бъде разяснено на обществеността, че всякакъв вид обжалвания и забавяния на тази процедура ще доведат до реална невъзможност да бъдат сключени сделки за покупко-продажба. Чрез тази кампания ще се осигури информираност и съдействие от страна на гражданите на терен. Към настоящият момент всички идентифицирани рискове са обмислени и анализирани и в случай, че възникнат обстоятелства, които да забавят финализирането на процедурата, МОСВ ще продължи изпълнението до нейното финалното изпълнение.

Думата беше дадена на **г-н Стефан Савов**, който отбеляза, че едно от условията, за които са недопустими имоти за закупуване, е да не са вписани вещни или облигационни права, тежести или претенции. Той предложи на този етап при одобрение на критерии и методология за подбор „да бъде изключено от това приложно поле правата за преминаване и сервитутите, евентуално сервитути на проводи или на други такива съоръжения, което би могло потенциално да възникне“.

Ръководителят на УО благодари за отправеното експертно и прагматично предложение и обясни, че то ще бъде обмислено и отбелязано в насоките за кандидатстване, където ще бъдат описани всички детайли свързани с процедурата.

Г-н Стефан Савов поясни, че ако сега то бъде оставено като критерий, в критериите и методологиите, одобрени от членовете на КН, впоследствие на ниво насоки не може да бъде прецизирано и да бъде включено изключение. Затова той препоръча да бъде включено на този етап следното: „Да бъдат изключени, с изключение на права за преминаване и сервитути на технически проводи.“

Г-жа Симеонова: благодари на г-н Савов и поясни, че в презентацията е представена обобщена информация за процедурата. На база на изпратените преди три седмици до членовете на КН критерии ще бъдат разработени насоките за кандидатстване, в които ще бъдат детайлно разписани всички детайли, по които бенефициента да може да изпълнява този проект. **Тя добави, че** приемаме отправената препоръка и ще бъде внесено уточнение: „с изключение на правата за преминаващи проводи и инженерна инфраструктура, тъй като наистина това са тежести, които собствениците са дали съгласие да преминават през техните имоти“.

Премина се към гласуване на следното решение: ***„Комитетът за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ одобрява методология и критерии за оценка на проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Подобряване на природозащитното състояние на степни природни местообитания чрез закупуване на земи“ и дава мандат на Управляващия орган при необходимост да отразява становища и коментари на компетентните Генералните дирекции в Европейската комисия в рамките на предстоящите консултации.***

Членовете на Комитета за наблюдение бяха помолени да гласуват със „за“ „против“ или „въздържал се“. С мнозинството от членове, присъстващи в залата, **решението беше прието.**

Ръководителят на УО премина към представяне на **„Проект на методология и критерии за оценка на проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Разширяване на системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на ниво LAU и модернизация на системата за ранно предупреждение (СРПО) на органите на изпълнителната власт“**

Беше отбелязано, че предвиденият бенефициент дирекция „Комуникация и информационни системи“ на МВР, разполага с необходимия опит. Това е дирекция, която администрира тази система в нейната оперативна дейност. Целта на тази система и нейното разширяване е повишаване защитата и готовността за адекватна реакция на населението. Предвиденият бюджет към настоящия момент е 50 млн. лв., като при определянето му са взети предвид обхватът на процедурата и необходимия финансов ресурс, чрез който да бъде осигурена възможност за доставка на необходимата техника за 11 области, в които системата следва да бъде разширена. Допустимият бенефициент има значителна готовност с подготовката на проектното предложение и необходимата тръжна процедура.

Резултатът, който се очаква е осигуряване на предупреждение и оповестяване на хора за предстоящо или настъпило бедствие и излъчване на указания за необходимите мерки за действия чрез познатите на всички акустични сигнали и гласова информация, но този път в много по-модерен способ, модернизация и осигуряване на надеждно функциониране на системата за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт. Паралелно със сигналите, които ще чува населението, съществува и вторична система, която обхваща всички органи на изпълнителната власт, които трябва да бъдат координирани за адекватни реакции.

Допустимите дейности, които се предлагат да бъдат включени в процедурата са за изграждане на общински контролни възли в общинските административни центрове. В 116 общини са предвидени дейности, като ще се реализират на областно ниво чрез координация на органите на МВР, които отговарят за тази система.

Допустими дейности са още закупуване и монтиране на цифрови сирени, цифровизация чрез обновяване на сирените в Тетра радио приемни устройства в областните градове, в които вече имат изградена сиренна система. Подобряване на сигнала и увеличаване на покритията на сиренната система в съответния регион чрез доставка и инсталиране на допълнително радио оборудване. Модернизация и миграция на системата за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт. Цели се по-голяма сигурност и бекъп на данните.

След представяне на процедурата думата взе **г-жа Ланкри**, която изрази своята подкрепа за предвидените мерки за тази и следващата процедура за залесяването, като изрази желанието на представителите на ЕК да осъществят технически проверки и съгласуване преди обявяването на процедурите.

Г-жа Симеонова изрази увереност към представителите на ЕК, че ще бъде спазена тяхната препоръка и ще бъдат съгласувани с тях финалните версии на процедурите.

Думата беше дадена на **г-н Ивайло Стоянов**, който постави въпрос дали са провеждани предварителни разговори с колегите от МВР и как те виждат изпълнението? „Дали за всички общини е един голям проект, или някак си са групирани по области, по региони, просто от гледна точка на бенефициента как се вижда изпълнението?“

Ръководителят на УО информира, че до момента са проведени три работни срещи. Тя поясни, че е планиран един проект на обща стойност от 50 млн. лв. Планира се възлагане на една голяма обществена поръчка с множество обособени позиции, където за 11-те областни центрове ще бъде поръчана необходимата техника, както и за останалите извън областните центрове, 116-те общини, също ще бъде поръчана допълнителна техника, като те са различни типове оборудване, което следва да бъде доставено в областните и в общинските центрове. Допустимият бенефициент има изготвена техническа спецификация, като към момента са в етап на подготовка и на останали части от тръжните документи за стартиране на процедурата. Беше отбелязано, че УО е отправил предложение да бъдат стартирани тръжните процедури преди внасяне на проектното предложение за одобрение. Паралелно с подготовката на документацията за обществената поръчка се изготвя и проектното предложение, съгласно дадените указания, така че срока за кандидатстване ще бъде не повече от месец. Беше изразено намерението на УО да се справи с оценката на проектното предложение за не повече от три до четири седмици. Беше отбелязано, че се работи в тясна координация с дирекцията на МВР, които са поставили дори по-кратък срок за изпълнение от допустимия - декември 2023 г.

Г-жа Симеонова предложи на гласуване следното решение: *Комитетът за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ одобрява методология и критерии за оценка на проектни предложения по процедура чрез директно*

предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за разширяване на системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на ниво LAU и модернизация на системата за ранно предупреждение на органите на изпълнителната власт и дава мандат на Управляващия орган при необходимост да отразява становища и коментари на компетентните генерални дирекции в Европейската комисия в рамките на предстоящи консултации.

Членовете на Комитета за наблюдение бяха помолени да гласуват със „за“ „против“ или „въздържал се“. С мнозинството от членове, присъстващи в зала, **решението беше прието.**

Премина се към представяне на **Проект на методология и критерии за оценка на проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“.**

Основната цел на процедурата е свързана с подобряване на природозащитното състояние на горските местообитания чрез залесяване, **Ръководителят на УО** допълни, че това е „ключов ангажимент, който не само нашето министерство и персонално министър Сандов пое, както на ниво правителство, така и на ниво Европейска комисия, България да бъде част от тази голяма европейска кампания за засаждане на над 3 милиарда дървета по втория стълб „Възстановяване на природата в Европейския съюз“, така че смятаме, че и ние трябва да дадем, каквото имаме като възможност.“

Беше отбелязана високата активност и мотивация на допустимите бенефициенти - държавните предприятия към Министерството на земеделието и желанието от тяхна страна да съдействат за по-бързото и детайлното разписване, както на процедурата, така и на техните проектни предложения.

Беше предоставена информация за бюджета по процедурата - 60 млн. лв. без ДДС, тъй като предприятията са субекти, които имат право да възстановяват ДДС и няма необходимост този разход да бъде допустим по програмата. От допустимите бенефициенти са 6-те държавните предприятия към Министерство на земеделието, с техните териториални подразделения се очакват 6 проектни предложения. Беше отбелязано, че е допустимо партньорство с неправителствени организации в рамките на тези проекти, в частта им, касаеща мерки за информационни кампании.

Допустимите дейности, които се предвижда да бъдат финансирани със средствата от безвъзмездната финансова помощ ще са основно за премахване на неблагоприятни влияния и практики, възпрепятстващи естественото възобновяване на горите. Това включва всякакъв вид технологични дейности на терен, които горските изпълняват, за оздравяване на съответните горски площи. Увеличаване площта на горските местообитания чрез подпомагане на естественото възобновяване и залесяване съобразно планове и програми, одобрени по реда на ЗБР, което включва прилагане на одобрените горскостопански планове, възстановяване на територии, където има разредена гора до нормите, които са одобрени, както и ново залесяване на терени, където е имало сеч и е трябвало да бъдат възстановени същите интензитети на дървета и същите площи, които да бъдат възстановени под формата на горски фонд. Подобряване състава и структурата на горските местообитания чрез прилагане на лесовъдски мероприятия. Подобряване на функциите и свързаността на горските природни местообитания с местообитанията и защитените зони в мрежата на „Натура 2000“. Събиране, обработка и съхранение на горски продуктивни материали, производство, транспортиране и съхранение на посадъчен материал, почвоподготовка, залесяване, отглеждане.

В обобщение **г-жа Симеонова**, обясни, че ще бъдат направени необходимите инвестиции в разсадниците, които не са обновявани в последните 30 години и имат необходимост, както от нова техника, така и от инфраструктурна подкрепа, която включва: минимални СМР мерки за укрепване на покривни конструкции, прозорци и всякакъв друг тип системи за поливане, за да бъде гарантиран посадъчен материал под формата на фиданки, необходими за следващите минимум 10 години.

След представянето беше дадена думата на **г-жа Раковска**, която изрази своята удовлетвореност, че е разширен обхвата на мярката и извън защитените зони. Тя напомни, че и в предишното заседание в Комитета на ОПОС са изразили притеснение от залесяване в „Натура 2000“, тъй като залесяването в „Натура 2000“ е само за специфични природни местообитания и трябва да става по определени критерии. Обърна внимание, че в съгласувателната таблица, не са възприети критериите за „Натура 2000“, що се касае за залесяването в „Натура 2000“ и изрази своето притеснение: „Реферирате към горскостопанските планове, които са съгласувани по Закона за биологичното разнообразие, но пак да кажа, тези планове имат чисто горскостопански цели. Те нямат цели възстановяване на горски местообитания от „Натура 2000“. Тоест, това са различни неща. Така че за мен за момента в този вид в тази процедура липсват гаранции за опазване на защитените зони от залесяване. Тъй като, това го казах и преди, ако се оказва прекалено голям натиск за горските да осигурят площи за милиони дървета, те ще ги намерят. Ще ги намерят в някакви открити пространства, които са важни за растителни и за животински обекти на опазване. Така че аз за момента не виждам тези гаранции тук.“

Ръководителят на УО благодари на г-жа Раковска и допълни информация в подкрепа на становището на УО, изразено в съгласувателната таблица, че ще се придържа към горскостопанските планове. Тя обясни, че в изискванията, които ще бъдат разписани в насоките за кандидатстване за дейностите, които ще бъдат финансирани и когато те се изпълняват в зони по „Натура 2000“, ще бъдат идентични, но за това, което съществува като потребност т.е, интензитетът на посадката няма да се увеличава в зони по „Натура 2000“. Ще бъдат допуснати за изпълнение само дейности, които отговарят на това което е увредено, до неговото възстановяване и няма да бъдат увеличавани площите извън тези, върху които вече има гора. На ниво насоки за кандидатстване ще бъде разписано, че специално за зони по „Натура 2000“ ще бъде запазена площта и интензитета и няма да бъде разширяван, или пък завишаван интензитета на посадките на тези гори, които са в зоните по „Натура 2000“.

Извън зоните по „Натура 2000“, по зелените коридори и всякакви други възможности, които ще бъдат намерени от съответните горски стопанства за залесяване, там също ще бъде внимателно следено, както на ниво РИОСВ, така и на ниво оперативна програма, дали интензивността на мерките съответства на съответния терен.

Думата беше дадена на **г-н Костадин Ганев**, който коментира, че във връзка с „подобряване на състава и структурата на горските местообитания чрез прилагане на лесовъдски мероприятия, или събиране, обработка и съхранение на горски репродуктивни материали и т.н. - това са дейности, които предполагат определена изследователска работа, тоест не просто взимат фиданките и ги слагат. Трябва да се подбере материалът, къде, как е удачно като потенциално допустими партньори, освен неправителствени организации, да бъдат включени и изследователски организации от типа на Лесотехнически университет или други изследователски институти.“

Г-жа Симеонова: благодари за направеното предложение и обясни, че към настоящия момент не са планирани други допустими партньорства освен неправителствените

организации, и то само в компонента комуникация и публичност, оповестяване и информационни кампании. За останалите дейности срокът за изпълнение е изключително кратък. Тя поясни, че държавните горски предприятия имат натрупан изключително много опит, като по никакъв начин не подценява нито капацитета и възможностите на колегите си от Министерство на земеделието, нито капацитета и възможностите от научната общност, но счита, че ще стане изключително рисково, ако бъдат намесени и научни дейности, които ще трябва да предхождат изпълнението на основните дейности. Затова е преценено, че в новия програмен период, където е предвидена същата или на 95% идентична мярка, там партньорство с неправителствени организации и научен сектор ще бъде допустимо. Тя сподели изразеното уверение от страна на бенефициентите, че за всякакъв тип дейност, за която на тях им е необходима каквато и да е тип научна експертиза, в рамките на управление на проекта, те ще се обръщат, към Лесотехническият институт, с който и шестте държавни предприятия имат изключително добри контакти.

Ръководителят на УО на ОПОС предложи на гласуване следното решение:
Комитетът за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ одобрява методологии и критерии за оценка на проектни предложения по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Подобряване на природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване и дава мандат на Управляващия орган при необходимост да отразява становища и коментари на компетентните генерални дирекции в Европейската комисия в рамките на предстоящи консултации.

Членовете на Комитета за наблюдение бяха помолени да гласуват със „за“, „против“ или „въздържал се“. С мнозинството от членове, присъстващи в зала **решението беше прието.** Г-жа Катерина Раковска гласува „против“.

Г-жа Симеонова изрази огромна благодарност от името на **министър Сандов** и от свое име за изключително ползотворната работа и закри 16-то заседание на Комитета за наблюдение.

Списък на присъствалите:

Членове и заместници в Комитета за наблюдение:

1. Борислав Сандов - заместник-министър председател по климатични политики и министър на околната среда и водите и председател на КН на ОПОС 2014-2020 г.
2. Мария Ачкова – заместник- министър на околната среда и водите
3. Галина Симеонова - и.д. главен директор на главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“ и Ръководител на Управляващия орган на ОПОС 2014- 2020 г.;
4. Денница Недева - дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международно сътрудничество”, МОСВ;
5. Светлана Божкова- директор дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“
6. Геновева Господинова – резервен член, държавен експерт в дирекция НСЗП, МОСВ
7. Елена Якимова-резервен член, дирекция „Опазване чистотата на въздуха“;
8. Мадлена Станимирова -резервен член, дирекция „Мониторинг и оценка на околната среда“, ИАОС;

9. Милен Петров -резервен член, дирекция „Централно координационно звено“, АМС;
10. Стоимир Цветанов - Резервен член -главен експерт в дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз“;
11. Петър Матов -резервен член - дирекция „Икономическа и социална политика“, АМС;
12. Весела Данева -дирекция „Държавни помощи и реален сектор“, Министерство на финансите;
13. Мирослава Савова- резервен член, гл. експерт д-я „Държавни помощи и реален сектор“, МФ
14. Станислав Стефанов - резервен член, дирекция „Икономическа и финансова политика“, МФ;
15. Ивайло Стоянов -резервен член, Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“, МРРБ
16. Станислав Илиев – Резервен член началник на отдел „Вътрешни обществени поръчки“, „Български ВиК Холдинг“ ЕАД.
17. Десислава Михалкова – резервен член, Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“, УО на ОПИК и ОПИМСП;
18. Цветан Спасов – резервен член главен директор на Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти“ и Ръководител на УО на ОПРЧР;
19. Илка Гълъбова - резервен член, УО на ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г, ИА „Програма и образование“;
20. Даниела Калайджийска - резервен член -държавен експерт в отдел „Програмиране“, дирекция „Координация на програми и проекти“, МТС;
21. Красимира Данкова – резервен член, гл. експерт Програма „Морско дело и рибарство“, МЗХ
22. Лидия Чакръкчиева – резервен член, УО на Програма за развитие на селските райони 2014- 2020 г., Министерство на земеделието;
23. Анна Камбурова – резервен член, държавен експерт МЕ
24. Иван Господинов – резервен член, директор на дирекция „Международни проекти и програми“, МЗ
25. Юлиян Грънчаров, началник отдел „Международни проекти“, ГДПБЗН, МВР
26. Катя Първанова- държавен експерт в дирекция „Програми и проекти в туризма“, Министерство на туризма
27. Ралица Банчева, резервен член, ДФ „Земеделие“
28. Д-р инж. Елена Рафаилова, ИАГ
29. Росен Йорданов – Национален статистически институт;
30. Таня Кокошарова – резервен член -,Агенция „Пътна инфраструктура“
31. Десислава Стойкова резервен член:– юриконсулт на Национално сдружение на общините в Република България“;
32. Калин Каменов резервен член – кмет на община Враца и представител на Регионалния съвет за развитие на СЗР за планиране ;
33. Емил Хумчев- резервен член – областен управител на област Смолян и представител на Регионалния съвет за развитие на ЮЦР за планиране;
34. Пламен Алексиев, община Радомир
35. Огнян Атанасов, национален секретар КНСБ;
36. Александър Загоров – конфедерален секретар, Конфедерация на труда „Подкрепа“;

37. Илиана Павлова - Българска стопанска камара;
38. Беата Папазова -резервен член- съветник по европейска интеграция и проекти в Българска търговско-промишлена палата;
39. Доц. д-р Борислав Великов – член на Националния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България;
40. Чл.-кор. проф. Костадин Ганев - представител на Българска академия на науките;
41. Стефан Савов, представител на ОНПРС;
42. Теодора Павлова-резервен член - член на Управителния съвет на Българска асоциация на консултантите по европейски програми (БАКЕП).
43. Катерина Раковска -резервен член, координатор на програма „Защитени територии и Натура 2000“ в сдружение „ВВФ- Световен фонд за дивата природа, Дунавско- карпатска програма- България“;

Наблюдатели с право на съвещателен глас в Комитета за наблюдение:

1. Людмила Рангелова – ИА „Одит на средствата от ЕС”, Министерство на финансите;
2. Десислава Алексиева –дирекция „Национален фонд”, Министерство на финансите;
3. Валентина Парапунова - резервен член дирекция „Наблюдение, координация и контрол на дейността на Разплащателната агенция“, Министерство на земеделието

Представители на Европейската комисия ЕК-дистанционно

1. Г-жа Рейчъл Ланкри- заместник- директор на Звеното за България, Словения и Хърватия в ГД "Регионална и градска политика" на Звеното за България;
2. Г-н Петър Христов, програмен директор;
3. Десислава Йорданова, представител на Звеното за България.

Одобрил:

Борислав Сандов

*Заместник-министър председател по климатични политики и
Министър на околната среда и водите и
Председател на КН на ОПОС 2014-2020 г.*